

NETOP *nyt*

NETOP er et netværk af aftenskoler
og folkeoplysende foreninger

nr. 2 • juni 2011 • 8. årgang

Den nye folkeoplysningslov

TEMA: Frivillighed

Desuden i dette nummer:

Magasin til underviserne

Kommunikationsstrategi for foreningerne

Pileflet styrker demokratiet

NETOP

Frivillighed og folkeoplysning

De to begreber var Landsmødets tema i år. På alle måder aktuelle temaer. Dels har vi Frivillighedsår i år, dels behandler vi lige nu i Folketinget en lov, der ændrer folkeoplysningens vilkår. Begge begreber fremstår abstrakte og som elastik i metermål, når vi skal forsøge at inddæmme dem med ord. Men i det daglige udmøntes de i særdeles håndfaste handlinger.

Frivillighed er for eksempel, når vi går sammen i nogle fællesskaber, foreninger og gør noget. Når vi holder forældrearbejdsdag i børnehaven for at bygge eller reparere legepladsen, når vi mødes i boligforeningen og rydder op på området, når vi er med i bestyrelsesarbejde i foreninger ... og jeg kunne blive ved. Vi har en tradition for at gå sammen i fællesskaber, i foreninger for at udføre noget, vi synes er vigtigt, og det er altid nemmere og sjovere at arbejde sammen end hver for sig.

Folkeoplysning er meget nærværende, for eksempel når vi behandler den

folkeoplysningslov, der hedder L 207 om øget demokratiforståelse og aktivt medborgerskab, som vi gør lige i disse uger i Folketinget. Som folkeoplysere arbejder vi aktivt med videreudvikling af de områder, begreber, som er helt essentielle for vort demokrati. Demokrati er ikke noget, man kan læse sig til, demokrati er en måde at leve på.

Demokrati og medborgerskab er både rettigheder og forpligtelser. Grundtvig var som bekendt først imod at give hele befolkningen valgret med den indvending, at det vidensniveau, der var i den brede befolkning, ikke kunne bære den medbestemmelse.

Han kom selv med svaret på den problemstilling: Oplysning for alle. Det er det, vi i dag kalder folkeoplysning. Adgang til oplysning for alle er også i dag helt essentiel for vort demokrati og måden, det udfoldes på.

En af svaghederne ved lovforslaget er, manglen på nye penge. Med de voldsomme besparelser, der har

været i de sidste cirka 9 år, kan ikke alle være med. NETOP har i sit høringssvar til lovforslaget udtrykt ønske om et større tilskud.

Nogle af styrkerne i lovforslaget er kommunernes forpligtelse til en øget brugerinddragelse på området. Også åbning for udvikling af nye organisationsformer og samarbejder, er styrker. Her tales mest om samarbejdet mellem de oplysende foreninger og kommunale institutioner. Jeg mener, at det samarbejde også bør omfatte erhvervslivet. Et samarbejde mellem forening, kommune og erhvervsliv vil være en stærk udviklingsfaktor i lokalområdet.

Som det vist fremgår, mener jeg forsat, at der er god brug for os frivillige til at løfte med og være medborgere for hinanden og andre i det forpligtende samvær, det er at være frivillig og folkeoplyser. Samt kæmpe for, at rammevilkårene gør det muligt for os.

Bente Dahl, Formand

MEDLEMSBLAD FOR:

NETOP

Gammel Kongevej 39G, 1.
1610 København V
Telefon 33 93 00 96
Fax 33 33 00 96

NETOP Kerteminde
Gedskovvej 3
5300 Kerteminde
Telefon 63 32 20 96
Fax 63 32 20 97

www.netoplysning.dk
info@netoplysning.dk

Redaktion:

Bernhard Trier Frederiksen, ansvarshavende
Martin Thirstrup Hansen, redaktør

Redaktionsudvalg:

Kaj Andersen, FO Nordfyn, formand
Henriette C. Andersen
Jan Johansen, Odense Aftenskole

Layout:

Martin Thirstrup Hansen

NETOPnyt udsendes til NETOPs styrelse samt til skoleledere og bestyrelser i NETOPs lokalforeninger. Desuden sendes bladet til NETOPs kollektive medlemmer (Dansk Husflid og Det radikale Venstre), samarbejdspartnere, og personer med tilknytning til folkeoplysningen.

NETOPnyt skal:

informere om NETOP og netværkets aktiviteter og om folkeoplysningen generelt; skabe debat om folkeoplysningen og de dertil

knyttede fag, metoder og holdninger; inspirere til nye aktiviteter og udvikling af gamle; være forum for idéudveksling; anmelde nyt relevant materiale til brug i folkeoplysningen; være et kulturorgan og fortælle om de forskellige lokalforeninger i NETOP.

Alle kan indsende relevante indlæg. Redaktionen forbeholder sig ret til eventuelt at forkorte uopforderede indlæg. De synspunkter, der udtrykkes i bladet, er ikke nødvendigvis NETOPs synspunkter. Eftertryk er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Tryk: one2one, Odense

Oplag: 1200 eks. 4 gange om året.

Næste deadline: 29. august 2011

Forsiden: På Christiansborg forhandler politikerne i disse dage en ny folkeoplysningslov på plads, hvis ikke et valg kommer i vejen. (Foto: Martin T. Hansen)

ISSN 1603-6166

Fokus på den vigtigste: underviseren

AF MARTIN THIRSTRUP HANSEN *Kommunikationskonsulent*

Underviseren er måske den allervigtigste person i aftenskolen. Men det er ofte også en overset person. Det vil NETOP gøre noget ved. Et af skridtene er et nyt undervisermagasin.

Til august vil alle NETOPs lokalforeninger modtage en stak magasiner, som de kan dele ud til deres undervisere. Magasinet bliver lavet specielt med underviserne for øje. Det vil indeholde artikler om det at undervise i aftenskolen generelt, men også hvad det vil sige, at være en del af NETOP.

Målet med magasinet er, at det skal informere, inspirere og også gerne underholde en smule. Det skal med andre ord være et magasin, som underviserne synes, er sjovt og spændende at læse – ikke en sur pligt.

Vi regner med, at alle lokalforeningerne vil bakke op om dette initiativ, og hjælpe med til, at alle undervisere i NETOP får magasinet. Det skulle kunne klares, når der alligevel skal laves kontrakter for efterårssæsonen.

Underviseren er vigtig

En aftenskoleunderviser er den person, som deltagerne har den tætteste kontakt til. Dermed er underviseren en af de vigtigste personer i aftenskolen. Alligevel har disse personer et ofte meget løst forhold til den enkelte aftenskole – og ikke mindst til det landsforbund, der står bag ved. Det sker endda nogle gange,

at underviseren ikke er helt klar over, hvad den pågældende aftenskole egentlig står for. Dette beviste en undersøgelse af aftenskolerne, som NETOP deltog i, med al tydelighed (læs om undersøgelse i artiklen 'Pileflet styrker demokratiet' i dette blad).

Knytte bånd til skolen

Det betyder i de fleste tilfælde ikke så frygtelig meget for deltagerne, at de ikke ved noget om deres aftenskole. De er der primært for fagets skyld – eller for underviseren personligt, eller for andre deltageres skyld, eller ... Men det betyder noget for den pågældende aftenskole. Det er vigtigt at knytte bånd til deltagerne, så de føler et tilhørsforhold til aftenskolen og nemmere kan fristes til at begynde på andre af skolens kurser. Det er underviseren i en helt unik position til at gøre.

Information om NETOP

Det betyder også noget, at underviserne kender til landsforbundet bagved i forhold til det oplysningsforbund, som aftenskolen er medlem af. For NETOPs vedkommende har det altid været mindre vigtigt

at udbrede kendskabet til selve landsforbundet. Tanken er, at når de fleste lokalforeninger ikke hedder NETOP, så er det mindre væsentligt, at den brede befolkning kender til NETOP. Men til gengæld vil vi gerne have, at deltagerne får gode oplevelser, når de går på NETOPs aftenskoler. At de oplever kvalitet og nytænkning, som jo er nogle af NETOPs centrale værdier. Derfor er det vigtigt, at underviserne kender lidt til NETOP.

Tilbud til underviserne

Og så er der jo de tilbud, som NETOP stiller til rådighed for underviserne. Her skal vi huske at fortælle om Fagkurserne og tilskud til andre kurser.

Vi skal også fortælle om de forskellige muligheder for andre typer af undervisning, som NETOP kan hjælpe med. For eksempel fjernundervisning (hvor NETOP gratis tilbyder E-aftenskolen) og andre former for fleksibel tilrettelæggelsesformer. Alt i alt er der rigtig god grund til, at foreningerne hjælper til med at klæde deres undervisere endnu bedre på. I første omgang, skal I blot sørge for at dele undervisermagasinet ud til august!

Frivilligheden har det godt – men den forandrer sig

AF MARTIN THIRSTRUP HANSEN *Kommunikationskonsulent*

Det kommer flere og flere frivillige i Danmark – men de er frivillige på nye måder. Det traditionelle foreningsliv møder en række udfordringer, der bestemmes af samfundsudviklingen. Det fortalte Bjarne Ibsen på årets landsmøde.

Bjarne Ibsen mener ikke, at foreningsdanmark er i krise. Undersøgelser viser, at der bliver flere og flere, der laver frivilligt arbejde. Så når foreningerne jamrer over, at det ikke er til at finde nye folk til bestyrelsen, er det ikke et nyt problem. ”Det har formodentlig altid været sådan, at foreningerne har haft problemer med at finde nye til bestyrelserne,” siger Bjarne Ibsen. Men han erkender dog, at visse ting kan have gjort det sværere at rekruttere til bestyrelserne. Der er kommet en række udfordringer for de frivillige foreninger.

Udfordringerne

Udviklingen betyder, at samfundet og dets borgere løbende ændrer sig. Og det er vigtigt at foreningerne følger med denne udvikling. Bjarne Ibsen peger på fire overordnede tendenser, der udfordrer de folkeoplysende foreninger – ikke mindst aftenskolerne. Det er individualisering, kommercialisering, professionalisering og kommunalisering.

Individualisering

For 50 år siden definerede man sig ofte i forhold til et medlemskab af for eksempel et politisk parti eller religiøst tilhørsforhold. Man delte værdier, der blev dirigeret oven fra. Hvis man tilhørte arbejderklassen, stemte man rødt og var aktiv i arbejderbevægelsens fritidsorganisationer. I dag tager vi selv stilling. Vi skifter tilhørsforhold alt efter sag. ”Mennesker knyttes i dag mere til en aktivitet end til en sag,” forklarer Bjarne Ibsen.

Det betyder, at vi har en løsere tilknytning til flere forskellige sociale fællesskaber frem for en fast tilknytning til få. Vi vælger løbende til og fra alt efter ønsker og situation. Det betyder også, at vi kan tilvælge et fællesskab i en kort periode, mens det løser et behov, og fravælge det igen, når behovet er opfyldt.

Kommercialisering

I dag er de gode gamle byttehandler af ting og ydelser byttet

ud med kommercielle transaktioner. Eller sagt mere populært: Vi får ikke længere hjælp af naboen, men betaler i stigende grad professionelle for at hjælpe os. Og i mange sammenhænge betragter vi efterhånden os selv mere som kunder end som medlemmer. Hvis vi kigger på foreningerne, ser Bjarne Ibsen følgende tre medlemsforhold tegne sig:

- Det **loyale** medlem, der dog kan være ret passivt. Han er tro over for foreningen og støtter og hjælper, når der er behov. Han vil gerne have et klap på skulderen for sin indsats, og ønsker egentlig ikke de store forandringer. Det kan være et bestyrelsesmedlem, der dog nok mest blot fylder en ledig plads ud.
- Det **aktive** medlem, der yder til foreningen. Han tager aktivt del i medlemsdemokratiet, ønsker indflydelse, og er åben over for forandring. Han er som regel en central person i bestyrelsen.
- Det **forbrugende** medlem,

der primært udelukkende nyder. Han mener, at han har krav på ydelser i form af information, service med videre fordi han er medlem – og endda betaler kontingent. Han forsøger ikke at få indflydelse og melder sig ud, hvis han ikke er tilfreds. Han har ingen faste opgaver i foreningen, men kan dog lokkes til at løse en enkeltstående opgave i ny og næ.

Bjarne Ibsen er professor ved Syddansk Universitet, og har undersøgt frivilligheden i Danmark. Han fortalte om foreningernes vilkår i dagens Danmark på landsmødet i Svendborg.

Bjarne Ibsen peger på, at en stigende grad af foreningernes medlemmer befinder sig blandt de forbrugende medlemmer. Det betyder, at der udvikles et forretningslignende forhold mellem foreningen og medlemmerne. Foreningerne begynder at behandle medlemmerne og deltagerne som kunder for at fastholde og tiltrække dem.

Professionalisering

Vi benytter os mindre og mindre af andres personlige erfaringer, når vi skal lære nyt. I stedet læser vi bøger om alt fra madlavning til børneopdragelse. Begge typer bøger sælger som aldrig før. Vi finder også selv viden på Internettet. Tidligere lærte vi mere fra for eksempel vores forældre. Samtidig har samfundet over de sidste mange år gennemgået en udvikling, hvor gamle erfaringsbaserede roller er overtaget af nye professioner. Her peger Bjarne Ibsen på børnepasning og pleje af ældre, der tidligere var noget man blot gjorde, men i dag er professioner med specifikke uddannelser bag. I forhold til folkeoplysningen er det en udfordring, da deltagerne i højere grad vil forvente at se eksamensbeviser og lignende fra deres underviser. Det er ikke nødvendigvis en kvalitet i sig selv at brænde for et fag.

Samtidig kan det være problematisk for folkeoplysningen at lade specialister og faguddannede overtage undervisningen, for dermed risikerer man at miste de undervisere, der kan andet end blot faget. Når et menneske specialiserer sin viden og evner via en længere uddannelse, sker der ofte også en ensretning i tankegangen. Og en god folkeoplysende underviser er normalt kendetegnet ved at være meget bred i sit verdenssyn.

Kommunalisering

Kommunalreformen har betydet, at kommunerne dækker over større områder – og dermed flere foreninger. Det har mange steder betydet en længere afstand mellem kommunen og foreningerne. For at lette administrationen har man formaliseret samarbejdet i forhold til folkeoplysningen. Samtidig har der været en generel tendens, der delvist stammer helt fra regeringen – folkeoplysningens ideal om, at foreningen styrer sig selv, er afløst af den såkaldte New Public Management-tilgang. Nu skal der styres via faste rammer, og der skal måles på resultaterne. Der er fokus på effektivitet, og det strider imod folkeoplysningens grundideer. Et helt konkret eksempel på dette er ifølge Bjarne Ibsen ud-

viklingen af sammensætningen af medarbejdere i forvaltningerne. Andelen af akademikere er steget kraftigt over de seneste år. Der er fokus på faglighed – måske på bekostning af erfaringer? Bjarne Ibsen frygter, at folkeoplysningen kan miste sin grundidé og sin særegne betydning, hvis den fortabes i målsætninger og målbare resultater. Så bliver den reduceret til at være en opgaveløser for kommunen. Det er vigtigt at folkeoplysningen holder fast i den principielle diskussion omkring frihed til selv at arrangere aktiviteter, der giver mening for den enkelte – ikke nødvendigvis kun for kommunen.

Løsningerne er derude

Ingen af de ovenstående udfordringer er uløselige. Bjarne Ibsen er ganske fortrøstningsfuld omkring den frivillige folkeoplysnings fremtid. Nuvel, der er udfordringer. Og han mener, at det er vigtigt, at folkeoplysningen forholder sig til disse udfordringer. Men der er masser af mennesker, der med glæde vil hjælpe til med at løse dem.

Frivillig i 2011:

Det skal give mening!

AF CONNIE YILMAZ JANTZEN *Instituttleder på Institut for Diakoni og Sjølesorg*

Frivillige er kommet på dagsordenen som aldrig før. I år er det EU's frivillighedsår, og mange organisationer benytter året til at slå et slag for frivilligheden og fejre den. Det er der alt mulig grund til. Vi har en stærk og mangfoldig frivilligsektor i Danmark, som fortjener al den opbakning og fejring, den kan få.

Samtidig har regeringen for første gang nogen sinde sat et politisk mål for frivillighed i Danmark. Det skete med lanceringen af regeringens civilsamfundsstrategi, som blev præsenteret i efteråret 2010. I strategien lægges op til, at flere skal være frivillige i Danmark. Hvor der i dag er cirka 33 procent af den voksne befolkning, som arbejder frivilligt, er regeringens mål, at det tal i 2020 er 50 procent. Samtidig skal civilsamfundet spille en langt større rolle i den sociale indsats i Danmark – ikke mindst i det tidligt forebyggende arbejde.

Nye værdier skaber en ny frivillighedskultur

Den dominerende frivillighedskultur i dette årti kan på mange måder sammenfattes på en

relativt enkel måde: Jeg vil gerne gøre en forskel – men det skal også gøre en forskel for mig selv. Værdimæssigt tager denne dobbelthed sit afsæt i to af det forrige årtis megatrends: Individualiseringen, som betyder, at vi som personer i udpræget grad bliver hovedarkitekter i skabelsen af vores egen identitet. Fænomener som Facebook er et blandt mange, som klart udtrykker en kultur, hvor individet selv udsættes på en helt ny måde. I slutningen af årtiet suppleres denne tendens med en stigende orientering mod mening og fællesskaber, som blandt andet sociologen Emila Van Hauen har beskrevet det i bogen: "Farvel egofest – goddag til nye fællesskaber".

Naturligvis spiller vores danske mangeårige tradition for frivilligt engagement, foreningsarbejde og medborgerskab en utrolig stor rolle. Så stærkt, at det overordnede blik på fællesskab og fælles ansvar stadig står stærkt i et årti, hvor en individualiseringsbølge på alle tænkelige måder sætter den enkeltes behov og udfoldelse i centrum. Det er blandt andet beskrevet i Peter Gundelachs antologi om danskernes værdier

"Store og små forandringer", som blev udgivet i starten af 2011.

Hvad er mening og motivation for den frivillige?

Hvad betyder det så at gøre en forskel? For den frivillige betyder det først og fremmest, at man engagerer sig i en sag, som er større end en selv, og som har en konkret værdi. Man skal som frivillig have en synlig oplevelse af, at ens indsats betyder noget – gør en forskel. Det er det, som efter min erfaring er den alt overvejende grund til, at man overhovedet kommer i tanke om, at man vil engagere sig i frivilligt arbejde. Og det drejer sig ikke bare om at redde verden eller være noget for de svageste i samfundet. I en moderne foreningssammenhæng er det også et budskab fra de frivillige om, at foreningsarbejde også skal have et synligt output – skabe resultater om man vil.

Og så skal det gøre en forskel for mig selv. For dagens frivillige er ord som udvikling, indflydelse og opnåelse af kompetencer en vigtig del af motivationen – og

efter min opfattelse en fuld legitim årsag til, at man er frivillig. Som organisation skal man være opmærksom på, at fællesskabet fortsat spiller en meget stor rolle i motivationen hos den frivillige. Ingen gider være frivillig et sted, hvor der ikke er rart og være, og hvor man stimuleres socialt.

For NETOPs foreningers vedkommende kan det være særlig interessant at holde øje med gruppen af seniorer, som forlader arbejdsmarkedet i disse år. De har et overskud økonomisk, socialt og fysisk, som er markant større, end det var hos tidligere generationer af ældre. Og det vil de gerne investere i frivilligt arbejde.

Men de vil også medbringe klare forventninger til deres engagement – og blandt andet have fokus på kvalitet, medindflydelse og muligheden for at bruge egne kompetencer og netværk i den frivillige indsats. Kan NETOPs foreninger anvende potentialet i, at møde deres forventninger positivt vil man have en god mulighed for at rekruttere en gruppe af stærke frivillige til organisationen.

Ledelse af frivillige på dagsordenen

Frivillighed er ikke længere noget, der bare kører af sig selv – hvis det nogen sinde har været det. I dag er man som organisation nødt til at have fokus på frivilligheden, vedligeholde og udvikle den, hvis man gerne vil rekruttere frivillige og fastholde dem. Organisationens frivillige har legitime forventninger til, at der skabes et miljø omkring frivilligheden, som gør det sjovt og udfordrende at være med:

- At noget sikrer, at vi i fællesskab får sat fælles mål for, hvad vi skal sammen.
- At nogen håndterer proble-

mer, der skal løses.

- At nogen organiserer arbejdet, så opgaverne er fordelt og bliver løst som aftalt.
- At nogen håndterer konflikter, der kan opstå, og hjælper parterne videre.

Ledelse af frivillige er derfor kommet stærkt på dagsordenen mange steder. Ledelse i frivillig sammenhæng har det helt særlige karaktertræk, at man ikke har en formel autoritet som leder – og at det derfor handler om at motivere mennesker igen og igen. For NETOP-foreninger er det derfor en god ide at tage stilling til, hvordan I som organisation kan styrke og vejlede de mennesker, som har en ledelsesopgave over for frivillige i organisationen. Det gælder uanset om de er bestyrelsesformænd, aktivitetsledere, skoleledere eller på andre måder sidder med en opgave, som involverer et samspil med frivillige.

Få liv i bestyrelsen

For mange bestyrelsesmedlemmer gælder det, at de ikke nødvendigvis opfatter sig selv som frivillige – men det er de nu engang i størstedelen af foreningerne. Mange oplever desuden at sidde med større og større ansvar – og reelt skulle løfte professionelle opgaver.

Det er derfor nødvendigt at tage stilling til, hvor bestyrelser kan blive klædt på til opgaven – så man både føler, man har styr på kompetencer og ansvar – og i øvrigt har en god oplevelse med at sidde i bestyrelsen.

Som bestyrelse i en lokalforening kan man derfor komme et godt stykke videre som frivillig og organisation ved at få styr på det helt formelle: Hvad er vores ansvar og kompetencer? Og ved at få talt om: Hvad er det, vi vil

sammen som bestyrelse, og hvad interesserer og motiverer særligt mig i mit bestyrelsesarbejde?

Gør frivilligheden synlig

For en folkeoplysende forening kan man både lokalt og nationalt møde den forestilling hos mange, at man i kraft af blandt andet aftenskoleaktiviteterne ikke opleves som en frivillig organisation. Vil man derfor rekruttere frivillige i NETOP til aktiviteter og bestyrelsesarbejde bliver det nødt til at være langt mere synligt, at man kan være frivillig her, og hvad man konkret kan engagere sig i. Det betyder formodentlig ikke, at frivillige kommer af sig selv i større tal – det er først og fremmest netværk og relationer, som engagerer frivillige i dag. Men det vil sende et vigtigt signal om, at frivillighed er en værdi i organisationen, og at vi byder alle velkomne hos os.

Connie Yilmaz Jantzen stiller fire udfordringer op til NETOPs lokalforeninger:

Kan I indløse de frivilliges forventninger?

Kan I lede og styrke de frivillige?

Har I styr på ansvar og kompetencer?

Er det synligt, at I er en frivillig forening?

Projekt Frivillig

AF MARLENE BERTH NIELSEN *Udviklingskonsulent*

Det er masser af unge, der gerne vil gøre en frivillig indsats. Det er ofte foreninger, der vil bruge de unge i frivillige forløb, der mangler! Det er budskabet fra Projekt Frivillig. De unge vil gerne, men de er

måske aldrig blevet opfordret eller til det, eller "fået idéen plantet" i deres hoved. Og hvis foreninger landet over bliver bedre til at tænke i og beskrive, hvordan man kan være frivillig i foreningen, og hvilke former

for frivillige forløb en eller flere unge kan indgå i hos dem, så er vejen banet for et engagerende og motiverende bekendtskab for både unge og forening.

Og det er lige præcis, hvad man kan bruge Projekt frivillig til. Det er nemlig en internetportal, der giver adgang til cirka 250.000 mulige frivillige i alderen 16 – 56 år. De unge får kendskab til portalen gennem deres ungdomsuddannelser, hvor der blandt andet er udpeget 231 frivillighedsvejledere til at hjælpe de unge på vej i den frivillige verden. Idéen er såre enkel og fungerer lidt ligesom en jobportal. På hjemmesiden kan man dels annoncere sit frivillige forløb, dels annoncere sin forening som et sted at være frivillig. Så næste gang, I har brug for frivillige hjælpere til en opgave, et projekt, en indsats, så overvej, om I skulle forsøge at få nogle unge til at hjælpe jer. De unge har masser af forskellige kompetencer, og lader sig efter sigende ikke skræmme af frivilligt arbejde i samarbejde med ældre! Hvis man selv er engageret, så smitter det til de unge. Motivation skaber motivation! Se mere på hjemmesiden www.projektfrivillig.dk Der er også udgivet et magasin med en masse inspiration. Hvis du vil modtage det, så kontakt sekretariatet. Vi har en bunke liggende.

Der findes en masse materiale, der skal inspirere unge mennesker til at lave frivilligt arbejde – med stort held. Nu mangler der blot nogle opgaver. Dem kan I hjælpe med at finde.

Slip frivilligheden løs på FRIVILLIG FREDAG

AF MARTIN THIRSTRUP HANSEN *Kommunikationskonsulent*

Fredag den 30. september fejrer Danmark den nye nationale frivillighedsdag: Frivillig Fredag. Dagen bliver indført af socialministeren i anledning af, at 2011 er udnævnt til europæisk år for frivilligt arbejde. Frivillig Fredag vil fremover falde på den sidste fredag i september. Frivillig Fredag bliver dagen, hvor danskerne kan opleve frivilligheden blomstre, og hvor de også selv kan bidrage med en frivillig indsats.

Det er i gang

Det summer allerede af liv og initiativ rundt omkring i mange af landets foreninger. Både op til dagen og På dagen er der allerede nu planlagt aktiviteter overalt i landet. Aalborg Frivilligcenter har for eksempel arrangeret en happening, hvor foreningerne sammen danner en menneskekæde over Limfjordsbroen og ind til Aalborg. Mange af de arrangementer, der er i støbeskeen vil optræde på Frivillig Fredags hjemmeside frem til den 30. september.

Del ideerne

Selve Frivillig Fredag er lagt an som en aktivitetsdag, hvor

flest mulige danskere skal prøve kræfter med frivilligt arbejde i alle dets facetter. Vi opfordrer alle foreninger til at dele idéer på sitet www.frivilligfredag.dk. Her kan man også blive inspireret af andre arrangementer og planlægge aktiviteter i samarbejde med andre for eksempel skoler, organisationer, virksomheder eller kommuner og eventuelt inddrage øvrige borgere.

Få hjælp og inspiration

I tiden op til Frivillig Fredag vil der være en række arrangementer som debataftener, foredrag og workshops om og med den frivillige verden. Måske kan netop din forening blive inspireret til at planlægge et arrangement. Frivilligrådets sekretariat og den kommende hjemmeside www.frivilligfredag.dk kan være inspiratorer på mulige arrangementstyper. Frivilligrådet kan især være behjælpelig med at fremskaffe debattører fra den frivillige sektor til foredrag og debatarrangementer – ikke mindst er dets egne rådsmedlemmer velegnede og i vid udstrækning til rådighed.

Vil du
vide mere
... så kontakt Maja Lykketoft
ml@frivilligraadet.dk,
33 18 82 16 eller
info@frivilligraadet.dk

Fokus på Væveskolen i Greve:

Rammer om vævningen i 25 år

AF MARTIN THIRSTRUP HANSEN *Kommunikationskonsulent*

Væveskolen i Greve fejrer i år 25 års jubilæum.

Skoleleder og underviser Jytte Bertelsen har gennem årene være årsag til, at skolen i dag er en institution i dansk vævning.

Jeg ville egentlig bare have været med en enkelt sæson, men det er blevet til knap 25 år,” fortæller Bente Søefeldt, der også er mangeårig formand for foreningen.

Bente Søefeldt er et sigende billede på den stemning, der præger Væveskolen. Det er et sted med engagerede og trofaste medlemmer.

Det absolutte omdrejningspunkt

Det understreges i høj grad af skolelederen, Jytte Bertelsen, der er skolens absolutte omdrejningspunkt. Jytte brænder så meget for vævningen, at hun og hendes mand Ib Ljungberg, tilbage i midtfirserne besluttede at kombinere deres hjem med

en væveskole. Derfor byggede de et hus, der kunne rumme begge dele. Huset, der ligger på den meget velvalgte adresse, Håndværkervænget 12 i Greve, har siden huset Væveskolens centrale aktivitet, nemlig vævekurserne. I dag udbydes kurser inden for mange fag, med vævning som udgangspunkt. Således kan man undervises i skafte- og brikvævning, gobelinvævning, vævede krukker, tasker syet af vævede stoffer, farvelære og meget andet.

Høj faglighed

Det er dog ikke kun omgivelserne, der gør Jytte Bertelsen til et naturligt centrum for foreningen. Jyttes faglighed nyder også stor og fortjent respekt. Det, der tilbage i 70'erne begyndte som

en uforpligtende hobby, har via blandt andet ophold på Kerteminde Højskole udviklet sig til en hel livsstil. Jytte har selv stor respekt for vævningen som fag. Nye kursister får ikke blot lov til at kaste sig ud i fri leg ved vævene. De skal igennem en toårig teoretisk grunduddannelse, før de kan tilmelde sig de egentlige vævekurser.

Meget trofaste deltagere

Det vil sige, før de får lov at komme på venteliste til vævekurserne, for alle kurserne er overtegnede. Og det har de været i årevis. Det skyldes ikke mindst den store trofasthed blandt kursisterne, hvor de fleste forsætter i årevis, når de smittes af Jyttes entusiasme.

Men netop den store faglighed gør også, at de altid kan finde nye ting at lære. Jytte Bertelsen holder sig løbende orienteret i nye teknikker, eller hun genopdager gamle. Det betyder at ikke kun hun selv, men også mange af hendes kursister gennem årene har udviklet sig til kunsthåndværkere, der fremstiller stoffer af meget høj kvalitet.

Stor jubilæumsudstilling

Væveskolen afholdt en stor jubilæumsudstilling i maj. Her viste skolen mange af de flotte værker frem, som er lavet af de dygtige vævere.

”Jeg troede vævning var noget med grove tråde, der skydes frem og tilbage. Er alt dette virkelig vævet?” spurgte en imponeret

besøgende på udstillingen. Udstillingen blev besøgt af op mod 175 mennesker til fernisering, og de solgte 100 eksemplarer af den flotte jubilæumsbog ’Væv i tiden’, som også bliver anmeldt sidst i dette blad. Jubilæumsudstillingen vakte så meget opsigt, at den nu er inviteret over på Hørvævmuseet på Krengerup på Fyn. Her vil man frem til 25. september kunne opleve de smukke produkter fra Væveskolen.

Den dynamiske kvartet, der udover et stort arbejde i foreningen til dagligt tillige var kvinderne bag den flotte jubilæumsbog, der er anmeldt sidst i dette blad. Fra venstre er det Inge Bang Sørensen, Jytte Bertelsen, Anne Madsen og Bente Søefeldt, der står foran den flotte væveskole. (Foto: Martin Thistrup Hansen)

NETOPs landsmøde 2011:

I frivillighedens tegn

AF MARLENE BERTH NIELSEN *Udviklingskonsulent*

Frivillige snakkede med andre frivillige om frivillighed på NETOPs landsmøde 2011. Og skoleledere snakkede med om at arbejde sammen med frivillige. Det var årets tema for landsmødet, der lagde sig fint i forlængelse af EU's udnævnelse af 2011 til frivillighedsår.

Det er så hyggeligt og stemningsfyldt, når Hotel Svendborg fra cirka lidt i halv tolv lørdag middag langsomt fyldes af nye og gammelkendte fra NETOPs foreninger landet over. Nogle kommer i god tid, fordi der jo lige skal være tid til en lille snak, et knus, et goddag og en lille historie. Andre skal have tid til at lægge deres materialer fra foreningen frem til inspiration for andre. Og atter andre skal være sikre på at have god tid til at nyde den overdådige frokost, som Hotel Svendborg altid disker op med. Jo, landsmødet er altid en kærkommen lejlighed til at hygge, mødes, snakke, inspirere og lade sig inspirere og – ikke mindst – nyde godt af hotellets forplejning og service.

Vær frivillig – og sig det gerne højt

I anledning af frivilligåret var landsmødets tema frivillighed – et meget relevant tema, da der ikke ville være aktivitet i NETOPs foreninger, hvis ikke der var frivillige i bestyrelserne. Herudover er der mange af NETOPs foreninger, der har medlemmer,

der løfter opgaver frivilligt i forbindelse med særlige aktiviteter og projekter som for eksempel messer, udstillinger, kreative sommeruger, aktiviteter for børn og meget mere. Det er en indsats vi alle og især I, der er frivillige, godt kan være stolte af. Det var også et gennemgående budskab hos oplægsholderne – vær blot stolt og sig det gerne højt. Måske kan I tænde en frivillig gnist i hjertet på dem, I snakker med.

Når solen står højt ...

... og det gør som regel altid i NETOPs landsmøde weekend, så kan tiden indendørs med foredrag og diskussion nogle gange være lang. Men det havde sekretariatet heldigvis forsøgt at imødekomme i sin planlægning. Vi satsede på godt vejr som altid og havde planlagt, at gruppediskussionerne ikke skulle foregå indendørs og siddende. Næh, der var kaldt til 'walk and talk', hvor alle deltagerne gik en lang stafet i grupper af fire med dem, de mindst kendte i forvejen. Det gav virkelig luft under vingerne til deltagerne, og det var fornøjeligt som en af po-

sterne på stafetten at opleve den energi, det gav deltagerne. En ny energi der gjorde, at øjne og ører kunne holdes åbne til langt ud på aftenen, hvor vi alle nydte den musikalske cabaret underholdning om Liva Weel og Lily Broberg.

Nyt værdigrundlag og ny styrelse

Efter en dejlig morgenmad på hotellet var det tid at lægge ansigtet i de mere formelle folder og deltage i årets generalforsamling. De vigtigste punkter på dagsordenen var vedtagelsen af et nyt værdigrundlag samt – som sædvanlig – valg til styrelsen. Herudover skulle både formand og sekretariatsleder aflægge deres beretninger, der skulle fremlægges regnskab og der skulle diskuteres og kommenteres under de forskellige punkter. Hele seancen kunne dog alligevel gennemføres i god ro og orden på godt tre timer.

Turen hjem

Det er altid en særlig følelse for sekretariatet, når landsmødet er slut. Fordi landsmødet altid er en god oplevelse, spreder der sig en afslappet og tilfreds stemning i bilerne, der kører henholdsvis nordpå og østpå, mens der snakkes om og tænkes over alle de gode oplevelser og gode idéer, vi skal huske til næste års landsmøde.

NETOPs nyvalgte styrelse

NETOPs nyvalgte styrelse stillede op til fotografering lige efter landsmødet den 8. maj i Svendborg.

Fra venstre øverste række:

Bernhard Trier Frederiksen, sekretariatsleder

Kaj Andersen, landsmødevalgt styrelsesmedlem (FO Nordfyn)

Bent Kroghly, landsmødevalgt styrelsesmedlem (NETOP Hovedstaden)

Peter Delcomyn, næstformand (Hovedstadens Husflid)

Marlene Berth Nielsen, medarbejderrepræsentant

Mellemste række:

Morten Beck Christiansen, valgt for region Nordsjælland (NETOP Hvidovre)

Ejner Hviid Jensen, valgt for region Vestjylland (FO-Aarhus)

Bente Dahl, formand (Korup-Ubberud Husflidsforening og FO Nordfyn)

Tine Bille, landsmødevalgt styrelsesmedlem (Thy Mors Husflid)

Forreste række:

Else Marie Schjerning, repræsentant for Dansk Husflid (Verninge Husflid)

Elinor Harder, valgt for region Fyn (FO Svendborg)

Ernst Hansen, valgt for region Sydsjælland (Dalby Tureby Husflid)

Siddende på gulvet:

Lissi Kjær Christensen, valgt for region Vestjylland (Hedens Husflid)

Ikke på billedet:

Karin Dahl Christensen, landsmødevalgt styrelsesmedlem (Verninge Husflid)

Lise Lundgreen, valgt for region Nordjylland (FOKUS Folkeoplysning)

Syrén Mortensen, valgt for region Syddjylland (Daghøjskolen Sydvestjylland)

Ny folkeoplysningslov: Mens vi venter

AF BERNHARD TRIER FREDERIKSEN *Sekretariatsleder*

Debatten om den nye folkeoplysningslov er startet i Folketinget. Der er masser af opbakning til folkeoplysningen – men det kniber mere med flere penge.

Mens alle venter på, at folketingsvalget bliver udskrevet, kan man konstatere, at det – i skrivende stund ikke udskrevet valg – allerede lægger et slør af løfter og forhåbninger ud over stort set alle politiske emner. Godt nok fylder efterløn, tryghedspakke, flere toldere og skatopolitik det meste af debatten, men det ændrer ikke ved, at også folkeoplysningsområdet bliver påvirket.

Økonomi vigtigst

Hvis ikke folketetinget når at tredjebehandle forslag til ændring af folkeoplysningsloven, så falder hele loven. I denne omgang. Men helt spildt er de hidtidige anstrengelser ikke. Så snart stemmerne er talt op, vil der være mulighed for at komme på den nye regerings lovprogram. Måske bliver det let – måske lidt sværere, men dømt ud fra de ordførertaler, som blev leveret i debatten ved første behandling af loven – ligger folkeoplysningen alle partier meget på sinde: De er FOR folkeoplysning. Alle

partier.

Et væsentligt omdrejningspunkt i diskussionen var ikke uventet de økonomiske rammer, folkeoplysningen gennem årene er blevet frataget.

Starter man med selve tilskuddet til folkeoplysning – i forståelsen aftenskoleundervisning – så hæftede ordførerne fra oppositionspartierne sig ved det faktum, at kommunernes tilskud fra 2001 til i dag stort set er halveret. Det konstateredes hele vejen rundt, at der skal penge til at drive folkeoplysning. I mindre grad var muligheden for at planlægge ud fra kendte rammer i fokus. Kun vores egen formand, Bente Dahl fra Radikale Venstre bragte denne dimension på bane.

Demokratiudvikling

I rapporten *'Folkeoplysningens samfundsmæssige betydning'*, der ligger til grund for lovarbejdet bliver det foreslået, at folkeoplysningen tildeles en ramme på mindst 50 procent af udgifterne til lærer- og lederløn. Pengene skal komme fra en fjernelse af

den u hensigtsmæssige konkurrenceforvridning, som især VUC udsætter folkeoplysningen for gennem fritidsbaserede og ikke-kompetencegivende aktiviteter. Der er med andre ord nogle økonomiske løfter at bygge på for aftenskolerne, hvis regeringsmagten skifter.

Regeringspartierne og støttepartiet Dansk Folkeparti er ikke uventet mere tilbageholdende med at love flere penge. Og den mulige finansiering fra VUC'ernes folkeoplysende aktiviteter har regeringen allerede disponeret på anden vis. Men intentionerne er til stede. Ikke mindst er også højre side af folketingsalen meget optaget af folkeoplysningens gavnlige effekter for det, der kaldes 'demokratiudvikling'. Generelt finder alle partier det lovende, at kommunerne nu pålægges at formulere en egentlig lokal politik for folkeoplysningen. Den største enkelte udfordring for de folkeoplysende foreninger ligger i viljen og evnen til at deltage i formuleringen af den lokale folkeoplys-

ningspolitik. De folkeoplysende foreninger skal tage ansvar og være parate til at indgå samarbejde med kommunerne om at udvikle området.

Udvikling af folkeoplysningen er i det hele taget et centralt aspekt ved forslag til ændring af folkeoplysningsloven.

Genoplivning

En genopfindelse i den forbindelse er udviklingspuljen, som for det første meget ligner en oplivning af den hedengangne 5 procentspulje – bortset fra, at det er op til kommunen at afgøre, om det præcis er 5 procent af rammen, der skal afsættes til udvikling. For det andet så tages pengene til puljen også denne gang fra rammen – det vil sige, at der ikke tilføres nye penge til udvikling.

Holdningen til udviklingspuljens finansiering hos partierne afspejler holdningen til andre økonomiske spørgsmål. Rød blok mener, der skal findes nye penge, mens blå hæger om udgiftsneutraliteten. Mens holdningen til udvikling hos alle partier er den samme: Det er godt.

Obligatorisk udvalg

En anden grundpille – lokaletilskuddet – er alle politikere også enige om at bevare. Ingen kan støtte de ønsker om større fleksibilitet, som til frem til behandlingen i Folketinget blev fremsat af KL, og som blandt andet ville have betydet, at mindre foreninger og organisationer ville få dårligere lokalevilkår i forhold til i dag.

Også på andre måder fik kommunerne ordførernes engagement at føle. Forskellene i støtteniveau mellem landets kommuner er endog særdeles stort: 7 kr. pr. borger pr. år hos den kommune, der i 2008 gav

mindst og op mod 150 kr. fra de kommuner der gav mest. Denne skævhed synes ingen af de politiske partier er rimelig, og der blev tilkendegivet klar utilfredshed med den måde, kommunerne under et forvalter folkeoplysningens andel af kommunernes bloktilskud på.

Svaret er ikke at aflyse det kommunale selvstyre, men at regulere det. Britta Schall Holberg fra Venstre slog til lyd for, at Folketingets uddannelsesudvalg ser på en genindførelse af det obligatoriske folkeoplysningsudvalg.

Sidste nyt

Efter artiklen blev skrevet er der fremsat ændringsforslag til den nye lov, som blandt andet omfatter obligatoriske folkeoplysningsudvalg, bortfald af udviklingspulje (da den ikke var finansieret) og mulighed for at afvikle fleksible tilrettelæggelsesformer for hele bevillingen (fratrasket debtapuljens 10 procent, der tager sig af folkeoplysningen).

Vedtagelse og ikrafttræden

Hvis ikke der udskrives valg før sommerferien, kan Folketinget nå at vedtage den nye lov, så den træder i kraft 1. august 2011. Men hvis der kommer et valg falder det hidtidige forberedende arbejde i princippet til jorden. En ny regering kan vælge at begynde helt forfra. Der er dog bred opbakning til flere af de nye tiltag i lovforslaget, så der er grund til at tro, at man vil bygge videre på dele af det eksisterende lovforslag.

I skrivende stund har politikere på Christiansborg behandlet den nye lov første gang ud af de obligatoriske tre.

(Foto: Martin Thirstrup Hansen)

Debat om ny folkeoplysningslov: Fordel eller en ulempe?

AF MARTIN THIRSTRUP HANSEN *Kommunikationskonsulent*

Bjarne Ibsen er i tvivl, om den nye lov vil komme folkeoplysningen til hjælp – eller om den snarere vil risikere at blive en klods om benet.

Bjarne Ibsen benyttede sit oplæg på landsmødet til at luften sin skepsis omkring forslaget til en ny folkeoplysningslov.

I den nye folkeoplysningslov skrives demokrati og medborgerskab ind i formålet. Det har folkeoplysningen selv arbejdet for, da vi gerne vil synliggøre folkeoplysningens samfundsmæssige betydning. Men Bjarne Ibsen er skeptisk:

”Jeg tror, aftenskolerne kan få svært ved at leve op til formuleringerne i loven,” siger han. Han mener ikke, at aftenskolerne som udgangspunkt lever mere op til et mål om at fremme demokratiet end så mange andre – herunder ikke mindst private firmaer.

”Det er fine formuleringer, men de betyder intet, hvis de ikke følges op eller måles på,” fortsætter Bjarne Ibsen, og spørger: ”Men er det i folkeoplysningens ånd at skulle måles og vejes?”

I bedste fald uden betydning

Han mener også, kravet om en lokal folkeoplysningspolitik kan blive problematisk.

”I bedste fald kommer den ikke til at betyde noget som helst for

aftenskolerne. I værste fald forringer den jeres vilkår,” advarer Bjarne Ibsen. Han hentyder blandt andet til, at politikken skal definere, hvordan kommunen vil samarbejde med folkeoplysningen om særlige opgaver i kommunen. Bjarne Ibsen frygter, at sådanne formuleringer vil begrænse mulighederne – i stedet for at udvide dem.

Et helt nyt system

I stedet har han igennem længere tid reklameret for et helt nyt støttesystem. Det er et system, der giver foreningerne mulighed for selv at vælge, hvad de vil lave – og hvordan. Systemet tager udgangspunkt i tre forskellige former for støtte:

- **Grundstøtte**, der er et grundlæggende tilskud i form af for eksempel adgang til lokaler, skattefordele eller anden indirekte støtte. Foreningen skal være demokratisk organiseret, men den må lave, hvad den vil.
- **Aktivitetsstøtte**, der gives til politisk prioriterede mål,

aktiviteter og grupper. Her kan politikerne for eksempel målrette midler til enkeltstående opgaver, de gerne vil have frivillige til at hjælpe kommunen med.

- **Driftsstøtte**, gives som fast støtte til foreninger, der løfter opgaver for kommunen. Det kunne være børneinstitutioner, behandlingscentre og så videre.

Giver et frit valg

Denne model vil ifølge Bjarne Ibsen give de frivillige foreninger mulighed for selv at vælge, hvad og hvor meget de ønsker at lave sammen med kommunen. For som han siger:

”De frivillige er ikke mennesker, der går hvileløst rundt på gaderne og leder efter en ledig opgave. De er mennesker, der brænder for en specifik sag eller aktivitet. Hvis du forsøger at tvinge dem til at lave noget andet, end det de brænder for, risikerer du at miste dem helt.”

Debat om ny folkeoplysningslov:

Dialogen skal ud i lyset igen

AF MARTIN THIRSTRUP HANSEN *Kommunikationskonsulent*

Per Paludan Hansen er både enig og uenig med Bjarne Ibsen. Bjarne Ibsen påpeger nogle reelle problemstillinger, men han tager også fejl på nogle af kritikpunkterne.

Per Paludan Hansen er sikker på, at vi er nødt til at få politikerne til at forholde sig aktivt til folkeoplysningen:

”I flere og flere kommuner har de nedlagt folkeoplysningsudvalgene. Det betyder, at mange beslutninger omkring folkeoplysningen nu tages af embedsmænd. Jeg har bestemt ikke noget imod embedsværket – eller deres måde at administrere folkeoplysningen, men når politikerne ikke er i berøring med et område, får det mindre betydning i politisk henseende.”

Derfor er det vigtigt at lade politikerne formulere en politik for området. Per Paludan Hansen glæder sig også over, at flere regeringspolitikere nu taler om at gøre de lokale folkeoplysningsudvalg obligatoriske igen:

”Det vil bringe den løbende dialog omkring folkeoplysningen ud i lyset igen.”

Godt i en ideel verden

Bjarne Ibsens forslag om at lave et fuldstændigt åbent tilskudsystem i stedet for at formulere politikker, kan Per Paludan Han-

sen godt se fornuften i: ”Det er rigtigt set i en ideel verden. For det vil skabe en stor grad af frihed. Men det ville også kræve mange flere penge, end der er til rådighed i øjeblikket.”

Aftenskolen styrker demokratiet

Bjarne Ibsen tager fejl, når han siger, at folkeoplysningen ikke kan noget specielt i forhold til demokrati og medborgerskab: ”Der er meget stor forskel på at gå i et fitnesscenter og på

en aftenskole,” siger Per Paludan Hansen, ”Vi har adskillige eksempler på, at aftenskolerne i høj grad opbygger social kapital og medborgerskab.” (Se artiklen ’Pileflet styrker demokratiet’ i dette blad, red.)

Derfor mener Per Paludan Hansen ikke, at det er farligt for aftenskolerne at der formuleres en politik for området:

”Aftenskolerne leverer noget meget værdifuldt til samfundet. Det vil en politik kun understrege!” fastslår han.

Per Paludan Hansen er formand for Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS) og er samtidig et af medlemmerne af det nationale folkeoplysningsudvalg, der formulerede forslagene til den nye folkeoplysningslov. (Foto: DFS)

Den ideelt kommunikerende forening

AF MARTIN THIRSTRUP HANSEN *Kommunikationskonsulent*

NETOPs landssekretariat har lavet en strategi for, hvordan lokalforeningerne bør kommunikere. Og som en naturlig følge heraf, har vi også lavet nogle handlingsplaner for, hvordan NETOP kan hjælpe med at opnå dette.

NETOPs medlemsforeninger er meget forskellige og har meget forskellige måder at kommunikere på. Det er meget vigtigt for NETOPs landssekretariat at respektere denne forskellighed. Så når vi taler om at lave en kommunikationsstrategi for lokalforeningerne er det ikke for at ensrette deres kommunikation, men i stedet at sørge for, at de hver især kan kommunikere med kvalitet – på deres egne måder.

Derfor er målene i NETOPs kommunikationsstrategi for lokalforeningerne:

- Foreningerne skal tage aktiv stilling til deres kommunikation og lave mål for denne.
- NETOP skal tilbyde relevante serviceydelser til at opnå disse mål.

NETOP forsøger dermed at anspore foreningerne til at tænke på, hvordan de kommunikerer, og hvordan de eventuelt kan forbedre kommunikationen. Og NETOP hjælper foreningerne med at klare disse ting i praksis. Men i sidste ende er det op til foreningerne selv at arbejde for at nå målene.

Tag aktiv stilling!

Den helt overordnede målsætning er, at lokalforeningerne hver især skal tage aktiv stilling til deres kommunikation. Vi opfordrer til, at foreningerne tænker en eller flere af NETOPs tre værdier ind: Kvalitet, Samarbejde og Nyttænkning i deres egen kommunikationsstrategi. Samtidig har vi opstillet en beskrivelse af 'den ideelt kommunikerende forening', som man lokalt kan lade sig inspirere af. Samtidig er det denne ideelle forening, der danner grundlag for NETOPs kommunikationshjælp.

Den ideelt kommunikerende lokalforening

Den ideelt kommunikerende forening fremstår helstøbt og ensartet i sin kommunikation. Den har en rød tråd igennem al sin kommunikation med omverdenen. En del af denne røde tråd er kvalitet. Med kvalitet menes overordnet, at kommunikationen:

- er målrettet til den pågældende modtager,

- indeholder korrekte og opdaterede informationerne,
- ikke indeholder stavfejl, forkert tegnsætning og lignende,
- at informationer udsendes rettidigt,
- bruger illustrationer på en god måde (god kvalitet i både indhold, udseende og med tilladelse),
- er lavet i et sammenhængende, ensartet og genkendeligt design,
- sender de rigtige signaler (der er bestemt af foreningen),
- og i øvrigt foregår af forskellige relevante kanaler (kataloger, flyers, annoncer, lokalaviser, messer, udstillinger mm.)

Hjælp til kommunikation

NETOPs serviceydelserne på kommunikationsområdet tager naturligt afsæt i de kommunikationsmidler, som størstedelen af foreningerne i forvejen benytter. Mange af ydelserne udbydes allerede, men de fleste vil blive forbedret og opgraderet i de kommende år.

Det er planen, at alle serviceydel-

serne skal beskrives under et særskilt kommunikationsområde på www.netoplysning.dk, når denne til efteråret udkommer i en ny version. Her vil man også kunne hente skabeloner og lignende. Desuden skal der efter behov udbydes relevante kurser i forskellige kommunikationsemner. Herunder er den samlede liste af emner, hvortil NETOP vil yde hjælp:

- Kursuskatalog (Hjælp og rådgivning, skabeloner)
- Hjemmesider (NETOPweb)
- Billeddatabase (Central database, hvor foreningerne gratis kan hente billeder)
- Aftenskole.dk og andre kursusportaler (Nem og billig/gratis adgang til at annoncere kurser)
- Annoncering (Hjælp og rådgivning)
- Presse (Hjælp og rådgivning)
- Sociale medier (Hjælp og rådgivning)

Hertil kommer, at vi selvfølgelig også gerne hjælper foreningerne med at lave deres egen kommunikationsstrategi.

NETOP Frederiksberg – den ideelt kommunikerende forening

NETOP Frederiksberg er en opdigtet forening, der bruges som eksempel.

NETOP Frederiksberg har en hjemmeside, udsender et kursuskatalog og skriver både breve og mails til sine deltagere og medlemmer. Foreningen har et fast design, der går igen i alle disse ting, så både hjemmesiden, kataloget, mails og brevpapir fremstår ensartet.

Til at styre dette har NETOP Frederiksberg lavet en lille manual. Den beskriver, hvordan de har besluttet sig for, foreningen skal fremstå.

De har for eksempel taget stilling til, hvilket logo, de altid bruger. Ud fra logoet har de valgt nogle farver, de primært benytter.

Desuden har de besluttet, at evt. billeder altid skal indeholde mennesker – helst taget tæt på (dette gælder dog ikke for deres billedgalleri på hjemmesiden).

De har også beskrevet, hvordan de skriver. De vil gerne fremstå som en personlig og nærværende forening, og derfor skriver de altid 'du' til deres modtagere og er meget påpasselige med at bruge ord, som andre måske ikke kender (for eksempel fagtermer fra fagene). Og de sørger altid for at kontrollere, at der ikke er fejl i tekster – både breve og på hjemmesiden.

De har en beskrivelse af, hvornår nye deltagere skal modtage bekræftelse på deres tilmeldinger – og hvad der bør stå i disse af relevante oplysninger.

NETOP Frederiksberg er også aktive i forhold til lokalpressen. De har et godt forhold til specifikke journalister, som de med mellemrum er i kontakt med. Det betyder, at de får omtale af relevante nye tiltag.

Alt i alt har NETOP Frederiksberg en meget ensartet kommunikation, der byder medlemmer og deltagere varmt velkommen og viser, at foreningen har styr på tingene.

Som skrevet er dette blot et eksempel. Der findes andre måder at sikre kvalitet i kommunikationen på. Blot opfordres foreningerne til aktivt at tage stilling til, hvordan de vil kommunikere.

Tre spørgsmål - som man bør svare på i sin kommunikationsstrategi:

- 1** Hvem har interesse i vores forening – og hvem har foreningen interesse i? (Prøv i første omgang at få overblik over alle. Siden prioriterer man dem og udvælger dem, man aktivt vil kommunikere med)
- 2** Hvordan vil vi kommunikere med disse interessenter? (Vil vi for eksempel sende kommunikation til dem eller blot passivt stille information til rådighed for dem?)
- 3** Hvilke typer af medier vil vi bruge til hvem? (For eksempel kursuskatalog, hjemmeside, nyhedsmail, breve, presse og så videre)

Pileflet styrker demokratiet

AF MARTIN THIRSTRUP HANSEN *Kommunikationskonsulent*

Aftenskolefag styrker demokratiet på forskellig vis. Det har længe været et budskab i folkeoplysningens skåltaler, men det bekræftes af både deltagere og undervisere.

Aftenskolen er limen i samfundets fuger!" Lars Høeg opsummerer meget kort og præcist, hvad en ny undersøgelse konkluderer, nemlig at aftenskolen i høj grad bidrager til at skabe en følelse af medborgerskab hos dens deltagere.

Lars Høeg underviser til daglig i tegning og maling hos AOF Amager. Han er blot én af mange undervisere og deltagere i landets aftenskoler,

der mener, at folkeoplysningen i høj grad bidrager med noget vigtigt til samfundet.

Aftenskolerne gør det godt

Undersøgelsen gav et entydigt billede af tilfredshed. Langt de fleste, der er involveret i aftenskoler, mener, at denne skoleform giver en masse nyttigt til samfundet. Specielt på demokratiområdet, er der en masse at hente.

"Demokratiet fungerer bedre i folkeoplysningen, end det gør i kommunen," mener bogbinderen Erik fra Viborg endda. Det understreges af, at både deltagere og undervisere opremser en masse værdier, som udvikles i aftenskolen. Værdier, som alle på hver sin måde styrker sammenhængskraften mellem borgerne. Det drejer sig om selvtillid, tillid, åbenhed, hensyntagen, fleksibilitet for at nævne nogle af dem.

Demokrati på forskellige måder

Undersøgelsen tog udgangspunkt i, at der er forskellige måder at undervise i eller med demokrati. Der er forskel på, om emnet for undervisningen er 'opbygningen af det danske demokrati' eller pileflet, men en helt klar pointe er, at begge nævnte kurser på hver sin måde styrker demokratiet.

Selv om emnet for kurset ikke drejer sig om demokrati, foregår der en masse andet på kurset, der styrker den enkelte deltagers evne til at deltage i demokratiet. Flere deltagere fortalte, at de på aftenskolen møder mennesker med anden baggrund end deres egen. Og det påvirker dem også uden for kurset:

"Man møder mennesker på en ny måde," forklarer Richard Frederiksen fra et kursus i tegning og maling hos AOF Amager, og han fortsætter: "Man er mere hjælpsom og imødekommende."

Men det kan gøres endnu bedre

Selv om undersøgelsen var meget positiv, gav den også nogle pejlemærker på, hvordan det

Der er udgivet en lille folder, der kort fortæller om projektet. Den kan fås ved henvendelse til Lise Svenson på 33 93 00 96.

kan gøres endnu bedre. Mange af de værdifulde effekter ligger i samtalerne mellem deltagerne og med underviseren. Det kan på nogle hold sagtens gøres endnu bedre, men det kræver en mere aktiv indsats – især fra underviseren.

Der er stor forskel på, hvordan der undervises i de forskellige aftenskolefag. Nogle hold indbyder til en livlig snak under selve undervisningen, mens andre kræver koncentration, så deltagerne kun kan tale sammen i pauserne. Derfor er det vigtigt,

at pauserne her prioriteres. Og en ambitiøs underviser kan sagtens være med til at skabe gode debatter, der løfter deltagerne yderligere. Det handler om mod til at åbne for vanskelige emner, som for eksempel politik eller religion – men samtidig så deltagerne føler sig trygge ved det. På nogle hold er det en selvfølge – på andre mere vanskeligt.

Om undersøgelsen

Projektet "Demokrati og medborgerskab i aftenskolen" har spurgt række aftenskoledeltagere, ledere og undervisere om deres syn på og oplevelser med aftenskolen, blandt i samarbejde med analyseinstituttet Catinét. Undersøgelsen er lavet i et samarbejde med LOF, DOF, AOF og NETOP med støtte fra Dansk Folkeoplysnings Samråds udviklingspulje. Hele rapporten kan findes på www.lærerportalen.dk/medborgerskab

Demokrati på fire måder

Undervisning OM demokrati

Helt oplagt er det selvfølgelig at lave kurser, hvor selve faget er om demokratiet. For eksempel hvordan er det rent konkret opbygget i Danmark, hvordan stemmer man til folketing og så videre. Denne type undervisning foregår i folkeoplysningen, men dog kun i meget begrænset omfang.

"Vi læser italienske aviser og taler om kultur og politik. For eksempel diskuterer vi, hvorfor folk i Italien stemmer på Berlusconi," siger Christina, der underviser i italiensk i Næstved.

Udvikling af identitet

En anden dimension er det, der sker i menneskemødet på et aftenskolehold. Den enkelte deltager udvikler sig i samværet med de andre deltagere. Man spejler sig selv i lighederne med og forskellighederne fra de andre og udvikler dermed sin egen identitet. Demokratiet er blandt andet kendetegnet ved, at borgerne kan fungere sammen på tværs af forskelligheder. En af aftenskolens forcer er, at den har meget forskellige deltagere, og mange oplever, at denne forskellighed bidrager positivt:

"Når du studerer en anden kultur, bliver du klogere på dig selv," fortæller Jesper, der går til italiensk i Næstved.

Undervisning MED demokrati

En tredje måde er at undervise med demokrati. Altså ved at lade undervisningen foregå med et godt, demokratisk eksempel. Det sker ved at lade deltagerne have indflydelse på undervisningen og give plads til, at alle bliver hørt. Denne type undervisning med demokrati er i princippet helt uafhængig af emnet – og meget almindelig i aftenskolen.

"Alle bliver hørt – også dem bagerst i lokalet," siger Richard, der går til maling på Amager.

Undervisning FOR demokrati

Sidst, men ikke mindst, kommer den slags undervisning, der udvikler de specielle, personlige kompetencer, der er vigtige for demokratiet. Det er kompetencer, der gør, at vi hver især er i stand til at handle som demokratiske medborgere. Konflikthåndtering er for eksempel en meget nyttig egenskab, når man skal have demokratiet til at glide. Nogle aftenskolekurser kan alene via tilrettelæggelsen udvikle den type kompetencer hos deltagerne uanset kursets emne, mens kurser i for eksempel konflikthåndtering eller argumentation vil være decideret målrettet mod dette.

"Det giver en bedre social forståelse at gå på aftenskole," fortæller Ancher, der laver træarbejde i Viborg. Han hentyder til den store forskellighed, der er blandt deltagerne.

Undervis i IT – så det bliver forstået

AF MARTIN THIRSTRUP HANSEN *Kommunikationskonsulent*

LÆR MERE OM IT

NETOP kan nu tilbyde at uddanne IT-undervisere i at undervise efter Bjarne Herskins metode. Metoden bygger på at skabe forståelse snarere end udenadslære.

NETOPs IT-supporter, Lisbet Kristensen, har netop afsluttet en uddannelse som instruktør eller såkaldt IT-formidler inden for 'Lær mere om IT'-konceptet. 'Lær mere om IT' er en del af IT- og Telestyrelsens projekt om at få flere danskere til at være trygge ved at bruge computere og Internettet. Som IT-formidler har Lisbet Kristensen lært de nyeste pædagogiske metoder, der hjælper folk med IT-udfordringer med at forstå teknologien og være trygge ved at give sig i kast med den. Specielt er metoderne gode til ældre mennesker.

Først forståelse

Fundamentet i metoderne er at skabe en grundlæggende forståelse hos kursisterne – ikke at lære dem en masse udenad. Der arbejdes meget visuelt, hvor underviseren tegner på tavlen og fortæller små historier, der skaber billeder og genkendelse hos kursisterne. Og i stedet for

udenadslæren uddeles små huskesedler, som så kan benyttes, når kursisterne kommer hjem og skal bruge det lærte i praksis.

Selve forløbet

Undervisningen er bygget op uden brug af projektor og skærbilleder, da man mener, at de forvirrer mere, end de gavner. Hver lektion starter med en introduktion af emnet med en lille historie, der er relevant for deltagerne og forklarer, hvad der er det smarte ved at bruge det, man lige skal til at undervise i. Hernæst fortæller man om de forskellige trin i processen og fremhæver de vigtigste pointer. Både historie og proces illustreres med tegninger. Så viser man et procesdiagram over forløbet, og til sidst udlever man navigationssedler, som eleverne dernæst kan bruge, når de prøver selv, hvilket de straks går i gang med.

Gratis

undervisningsmateriale

Med denne metode vil man kunne udbyde kurser for de allersvageste IT-brugere. Emnerne kan spænde vidt. Det kan handle om at skrive, gemme og printe i Word; om at sende og modtage e-mails; om at gå på Facebook; om at sende sms'er på en mobiltelefon og meget mere. Der eksisterer allerede en masse 'opskrifter' på forskellige forløb, som man som underviser helt gratis kan hente. Dermed kan man med ganske lidt forberedelse kaste sig ud i undervisningen.

Få mere at vide

Interesserede kan kontakte Lisbet Kristensen på lisbet@netoplysning.dk eller på telefon 70 20 24 96 at få mere at vide eller for at få instruktion i metoden. Man kan også læse mere på hjemmesiden: www.it-formidler.dk.

BOGANMELDELSE

Nydelse og inspiration

AF BENTE SKOV MACHHOLM *Konsulent*

25 års jubilæum i Væveskolen i Greve var en oplagt anledning til at udgive en bog om den levende vævekultur. Forlaget FiberFeber greb muligheden og har nu udgivet en meget flot bog med smukke fotos krydret med tekst, bindingstegninger, orientering om anvendte materialer og meget andet. Bogen viser et omfattende udvalg af de vævninger, der gennem årene er udviklet og udført på Væveskolen i Greve. Mange af projekterne er vævet i nogle af de nye materialer, der til stadighed udvikles på den internationale modescene. Resultatet er stoffer i kvaliteter og strukturer, der er velegnede til beklædning og til boligtekstiler. Der er masser af nydelse og inspiration i denne bog.

Jytte Bertelsen, Anna Madsen, Bente Søefeldt, Inge Bang Sørensen og Lisbeth Tolstrup:
Væv i tiden - 25 år med Væveskolen.
Forlaget FiberFeber.
160 sider 298 kr.

DANSK HUSFLID

- for alle med interesse for godt håndværk

Som medlem får du bl.a.

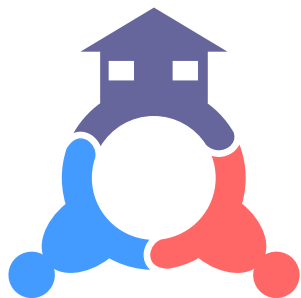
- Medlemsbladet Husflid
- Faglige netværk
- Udvidet adgang til hjemmeside
- Kontakt til lokalforeninger
- Mulighed for at deltage i og få viden om
 - udstillinger
 - faglige træf
 - kurser og aktiviteter

DH
DANSK HUSFLID

Gedskovvej 3
5300 Kerteminde
tlf. 63 32 20 96
dansk@husflid.dk
www.husflid.dk

VÆR MED - BLIV MEDLEM

E-aftenskolen er klar

NETOPs undervisningsportal, E-aftenskolen.dk er nu færdig og klar til brug for lokalforeningerne. Portalen giver mulighed for, at tilbyde holdene en it-plattform, hvor de kan udveksle oplysninger og filer og debattere frit. E-aftenskolen er nu integreret med DOFO, så man nemt kan overføre holdbeskrivelse, mødegange, underviser og deltagere til E-aftenskolen. Dermed kan underviseren fokusere på det spændende.

I efteråret satser vi på at få støtte til et projekt, hvor vi vil gennemføre nogle e-læringsforløb. Hvis I er interesseret i at deltage i dette projekt med egne e-læringsforløb, må I meget gerne kontakte Martin Thirstrup Hansen på martin@netoplysning.dk eller 36 93 26 25.

NETOP PÅ FACEBOOK

Er du på Facebook, så kan du nu klikke ind på NETOPs Facebook-side. Her finder du små nyheder om NETOP og folkeoplysningen - ligesom du kan starte eller deltage debatter.

Gå ind på:
www.facebook.dk/netoplys
Kontakt Peter Brix Kofoed, hvis du ønsker hjælp.

Sommerferie

NETOPs to kontorer holder sommerferie i ugerne 27 til og med 30. Det vil sige, at telefonerne som udgangspunkt er lukkede fra fredag den 1. juli til mandag den 1. august. Man kan dog være heldig at fange en medarbejder i ferieperioden.

Vi ønsker alle en rigtig god sommer!

KREATIV FRITID 2011

Husflidsmessen i to haller Stadionhallen og Tinghallen i Viborg

LANDETS STØRSTE FRITIDSMESSE • ÅRETS
UDSTILLING • KREATIVT HÅNDVÆRK • KUNST-
HÅNDVÆRK • HVERDAGSKUNST • HUSFLID
HOBBY • WORKSHOPS AKTIVITETER

Udstillingslisten kan ses på www.midtjysk-viborg.husflid.dk fra den 1.7.2011

Sekretariat: Midtjysk Husflid · Hans Feddern · Ådalsvej 5 · 8832 Skals · Telefon 86 67 28 08
www.midtjysk-viborg.husflid.dk · e-mail: husflid.viborg@email.dk

På gensyn på
Husflidsmessen

KREATIV FRITID

Med mere end 150 spændende aktive, og mange arbejdende stande.

Et godt, inspirerende og kreativt udflugtsmål
- få tilbud med grupperabat

Arr.: Midtjysk Husflid i samarbejde med

Tinghallen · Viborg

Fredag den 2. sept. 2011 kl. 10-17
Lørdag den 3. sept. 2011 kl. 10-17
Søndag den 4. sept. 2011 kl. 10-16
Entré: 80 kr. - børn gratis